

Логопедичне заняття, 2 клас

(з учнями, які мають вади письма, обумовлені ФФНМ)

Максименко К. М., вчитель – логопед

Мелітопольського навчально-виховного

комплексу «Дитячий садок – школа - ВУЗ» № 16

Тема: Диференціація звуків [д]-[т]. Букв Д,Т.

Мета:

- навчити учнів розрізняти звуки [д]-[т] як в усному мовленні, так і на письмі за допомогою складів, слів, речень;
- уточнити знання про ознаки дзвінких і глухих приголосних (артикуляцію та звучання);
- розвивати фонематичні процеси, навички звукового аналізу і синтезу слів, дрібну моторику пальців рук;
- збагачувати й активізувати лексичний запас школярів, поширювати активний словник;
- розвивати артикуляційний апарат, пам'ять, увагу, мислення, спостережливість, удосконалювати мовленнєві навички, вміння будувати зв'язне висловлювання українською мовою, формувати комунікативну компетентність молодших школярів;
- виховувати працелюбність і старанність.

Обладнання:

- Демонстраційний матеріал: зображення літер «Д», «Т»; сигнальні букви, артикуляційні профілі, графічні схеми речень, звукові моделі, таблиці.
- Роздатковий матеріал: мисочки з квасолею, мисочки з піском, індивідуальні дзеркала, бархатний картон, літери з цупкого паперу.
- Іграшковий ведмідь, м'яч, мікрофон.
- Комп'ютерний програмовий засіб «Адаптація Лого» Республіканський Навчально-науковий центр «ДІНІТ» , мультимедійна система.

Методики, інноваційні методи: ІКТ, інтерактивні методи навчання.

Хід заняття

1. Організаційний етап уроку:

1.1 перевірка робочих місць;

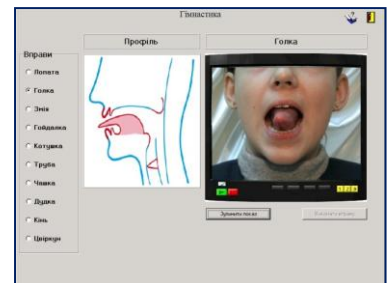
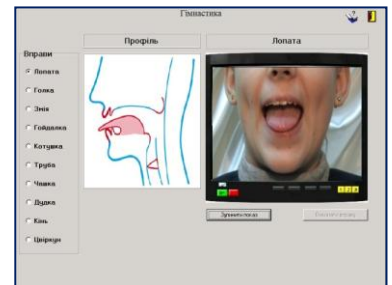
1.2 створення нервово-психологічного настрою:

У нас сьогодні ніби свято,
Гостей зібралося багато.
Тепер на мене подивіться,
І веселенько посміхніться.
Усміхніться всім навколо
Небу, сонцю, квітам, людям.
І тоді обов'язково
День тобі веселим буде.

2. Підготовчі вправи.

Вчитель – логопед:

- Посміхаємось, старанно розтягуючи губи..., а зараз витягуємо їх вперед трубочкою. *(Діти виконують вправу «Усмішка - трубочка» для рухливості губ перед індивідуальними дзеркалами під звуки пісні «Улыбка»).*
- Наступна вправа «Лопатка» для рухливості і гнучкості язика. Подивіться на екран комп'ютера (ППЗ) - рот напіввідкритий, широкий, розслаблений, язик треба утримувати на нижній губі. Спробуємо повторити. *(Діти виконують вправу спочатку дивлячись на зразок, далі самотійно перед дзеркалом).*
- Ще одна підготовча вправа «Голочка» - рот напіввідкритий, гострий, напружений язик утримувати у витягнутому положенні *(кожна вправа повторюється 3-5 разів).*

Вчитель-логопед:

Ми продовжуємо урок,
приготуємо голосок

Як його приготувати?

Чистомовку проказати.

- Для того, щоб язичок наш був слухняним, а голосок вірно вимовляв всі звуки, повторюємо чистомовки. *(Вправа виконується для розвитку фонематичного слуху, рухливості органів артикуляційного апарату).*

Та-та-та – гарна хата у крота.

То-то-то – в ній дуже чисто.

Ди-ди-ди – дибали діди.

Ду-ду-ду – на річку піду.

3. Основний етап уроку.

3.1. Мотивація навчальної діяльності.

Вчитель-логопед :

- Які звуки найчастіше повторювались у чистомовках? Саме звуки [д]-[т] ми будемо вчитися розрізняти між собою для того, щоб грамотно писати та не допускати помилок під час читання.

3.2. Артикуляція звуків [д] і [т] перед дзеркалом, порівняння їх вимови.

Вчитель-логопед :

- Вимовляємо разом звук [д], слідкуємо за вимовою, за роботою язичка, губ *(діти перед дзеркалами кілька разів повторюють звук)*. А зараз вимовляємо звук [т], знов слідкуємо за вимовою, порівнюємо роботу ротика.

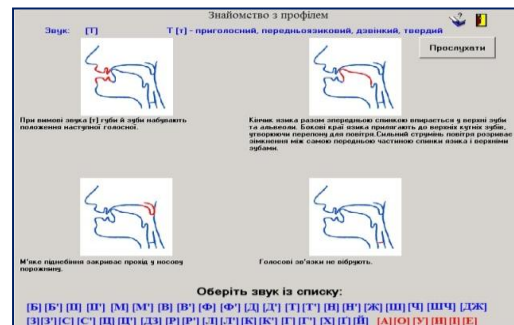
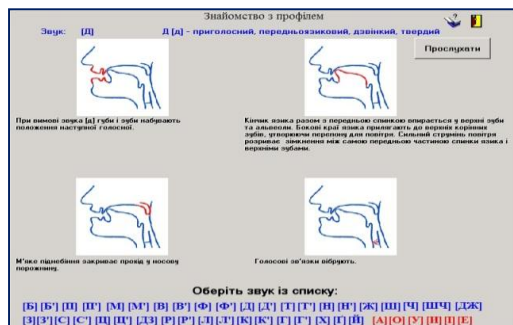
Вчитель-логопед проводить інтерактивну гру «Мікрофон»:

- Розкажіть, як працював наш ротик під час вимови звуків [д], [т]. Відповідайте тільки у мікрофон. Не забувайте уважно слухати того, хто говорить у мікрофон, доповнюйте відповідь. *(Діти по черзі висловлюють свої думки, логопед підсумовує).*
- Що ми чуємо вимовляючи звук [т]? *(Шум)*.
- А що чуємо вимовляючи звук [д]? *(Голос)*.

3.3. Робота з моделями *(Завдяки цим вправам діти вчаться переходити від словесної форми «поняття» до схематичної (модельної) та навпаки - від схеми до слова. Л.С.Виготський такий рух називав процесом інтелектуалізації уваги та*

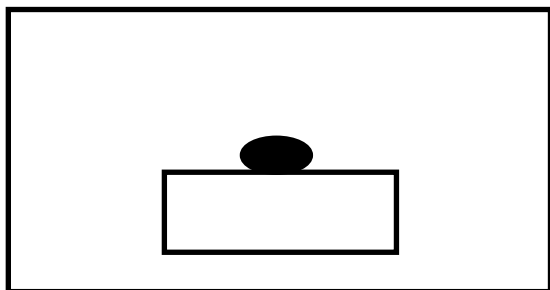
сприйняття, системною перебудовою свідомості. Погляд учнів стає більш пильним, а схема стає «окулярами», через які дитина починає бачити світ).

- Зверніть увагу на екран, послухаємо як вчені розповідають про різницю у вимові звуків [д], [т]. (Діти роздивляються та прослуховують профілі звуків [\[д\]](#)-[\[т\]](#)).

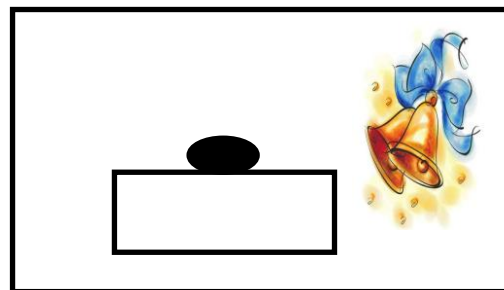

Вчитель-логопед:

- Роздивимось разом схожість та різницю звуків на спрощеній моделі.

Мал.1. Модель артикуляції звука [m]

Мал.2. Модель артикуляції звука [d]

Губи. При вимові звуків [д], [т] губи приймають нейтральну позу (на моделі прямокутник).

Язик. При вимові звуків [д], [т] язик біля верхніх різців (на моделі кружок над прямокутником).

На моделі показано, що ці звуки схожі за положенням язика і губ, але при вимові звука [д] включається голос, а тому звук [д] - дзвінкий (на моделі дзвоник).

- [д] – приголосний, ротовий, взривний, дзвінкий, твердий, середньоязичний.
- [т] – приголосний, ротовий, взривний, глухий, твердий, передньоязичний.

3.4. Вправи на диференціацію звуків [d], [m] та співставлення звуків та букв.

Вправа 1. Викласти рядок з kwasoli.

Вчитель-логопед:

Якщо впораєтесь з завданням, дізнаєтесь, хто завітав до нас у гості. Вам необхідно уважно прислуховуватись до кожного слова, як тільки почуєте звук [т], викладайте

білу квасолю, а звук [д] – червону. (Учні викладають рядок з квасолі на бархатному картоні).

Загадка:

Влітку медом ласував,

Досхочу малини мав.

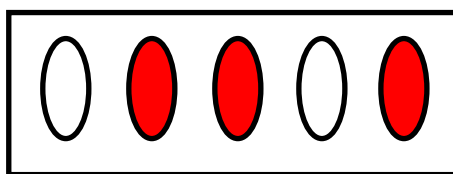
А як впав глибокий сніг,

Позіхнув і спати ліг.

Бачив чи не бачив сни,

А проспав аж до весни.

- Перевіряємо правильність виконання завдання за зразком логопеда.

Для цілісного сприйняття загадки вчитель повторно читає загадку, а діти називають відгадку. На екрані з'являється малюнок ведмедя. Учні виділяють звуки [д], [д`] усередині та наприкінці слова ведмідь.

- Прийшов ведмедик до нас з чарівним кошиком. У кошику букви, але де яка буква не розбереться ведмедик і просить нас допомогти йому. Ну що, допоможемо ведмедю?

Далі протягом всього уроку за кожну правильну відповідь учні отримують полуниці (паперові фішки) від ведмедика.

- Яка буква позначає звук [т]? Знайдіть цю букву в алфавіті, покажіть її. На що схожа ця літера? Напишемо її у повітрі. Напишемо її на долоні. Напишемо на щоці у товариша. Напишемо на спині у товариша. А тепер, заплющивши очі, провести пальчиком по букві Т, вирізаній із цупкого паперу.
- Яка буква позначає звук [д]? Знайдіть цю букву в алфавіті, покажіть її. На що схожа ця літера? Напишемо її у повітрі. Напишемо її на долоні. Напишемо на

щоці у товариша. Напишемо на спині у товариша. А тепер, заплющивши очі, провести пальчиком по букві Д, вирізаної із цупкого паперу.

Вправа 2. Робота із сигнальними картками «Д», «Т»

Вчитель-логопед: - Я буду промовляти лічилку, якщо почуєте слово зі звуком [д] підніміть сигнальну картку з буквою «Д», а коли слово зі звуком [т] – картку з буквою «Т».

Один, два, три, чотири –
Кицю грамоти учили
Не читати, не писати,
А за мишками ганяти.

Вправа 3. Малюємо піском.

Вчитель-логопед:

Продовжимо заняття без зупинки –
Проведемо каліграфічну хвилинку.

- Візьміть, будь ласка, на партах аркуші кольорового картону та мисочки з піском. Вам потрібно за допомогою піску намалювати літери, з якими ми працюємо на уроці. Наберіть в долоньку піску та обережно «намалюйте» літери Т та Д (вчитель індивідуально допомагає учням).

Вчитель логопед показує зразок написання літер Д, Т та їх з'єднання з іншими літерами. Учні записують за вчителем у зошит.

ТА-ДА	АТ-АД	ТО-ДО
ОТ-ОД	ТИ-ДИ	ИТ-ИД

4. Закріплення.

Вправа 4. Гра «Навпаки» (гра рухова, тому служить під час заняття фізхвилиною).

Учні стають півколом, логопед кидає м'яч, вимовляючи склад зі звуком [т]. Учень повинен вимовити склад зі звуком [д].

та-да ту-ду ти-ди ото-одо те-де..... ити-иди

Вправа 5. Гра «Що змінилося?»

тачка – дачка

тиск – диск

точка – дочка

твір – двір

туш – душ

Толя – доля

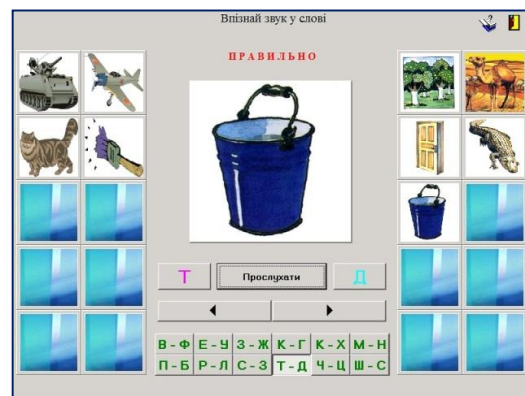
Учні читають слова парами, порівнюють вимову, написання та лексичне значення слів.

Складають речення з деякими словами.

Вправа 6. Гра «Впіймай звук у слові».

Вчитель-логопед:

- Діти, увага на екран! На моніторі будуть з'являтися картинки в назвах яких є звуки [д] - [т]. Вам необхідно розмістити картинки у відповідні шафи.

Вправа 7. Робота в парах.

Вчитель-логопед:

- Прочитайте слова (слайд). Запишіть слова з літерою т в один стовпчик, а слова з літерою д – в інший (перед виконанням вправи учні пригадують правила роботи в парах).

помідор	трава	тонкий
допомога	листок	дбайливий
диня	росток	жовтуватий
город	салат	добрий

- До яких слів можна поставити питання який? хто? що?
- Про яку людину кажуть дбайливий? Складіть речення з цим словом.

5. Підсумковий етап уроку.

5.1. Вправи на закріплення.

Вправа 8. Інтерактивна гра «Вузлики».

(Мета гри: зосереджувати увагу та зберігати концентрацію уваги на рядках букв, розвивати короткочасну пам'ять, розширювати кут зору під час читання.)

Вчитель-логопед : - Розгляньте рядки букв зліва направо, знайдіть слово, назвіть його.

Працюйте швидко і точно.

О	Ц	Д	А	Т	А	Ч	Ш	О
Ю	Ж	И	Д	И	Н	Я	С	Е
Я	У	Г	Р	Я	Д	К	И	У

Ш	В	И	Д	К	О	О	Н	С
Н	І	П	Л	О	Д	И	Й	А
Й	У	Г	У	Д	К	И	Н	Е
В	І	Д	Р	А	О	Р	А	Д
Л	Ю	Т	И	Й	Ш	Л	У	К

Вправа 9. Гра «Знайди речення».

Виконуючи вправу учні пояснюють свій вибір.

т .

Дихає тепленький вітерець.

д т .

Швидко тане сніг.

Д т т .

Настала весна.

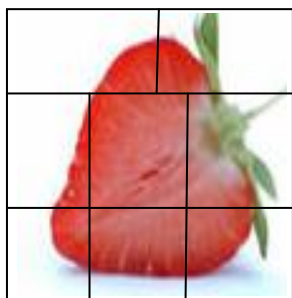
5.2. Оцінювання.

Вчитель-логопед. Порахуйте кількість полуниць, що отримували протягом уроку за правильні відповіді. (У кого більше 5? А у кого 4?...). Це дуже вдала робота.

5.3 Бліц –опитування (рефлексія).

(На кожну відповідь учитель – логопед перегортає картку, виходить слово МОЛОДЦІ)

- Які звуки найчастіше вимовляли протягом уроку?
- Який звук вимовляється з голосом?
- А який з шумом?
- Як притискаємо язичок якщо вимовляємо [д], а [т]?
- Назвіть слова зі звуком [д], а [т].
- Покажіть у повітрі як написати літеру Д, а Т?

М	О	
Л	О	Д
Ц	і	!

- Дійсно, всі ви молодці, впоралися з завданнями, допомогли ведмедику, отримавши від нього полуниці. А ведмедик тепер не тільки сам зможе розрізняти звуки й букви, а ще і усіх лісових звірів навчить. А ви зможете навчити вдома батьків?